

RIKTLINJER FÖR VALIDERING INFÖR FÅGELÅRET 2019

Här kommer årets dokument med instruktioner för validering inför Fågelåret. Det mesta är sig likt från föregående år, men i år vill vi trycka på *Bedömningsfynd* (se punkt 2 nedan) som användbart verktyg som inte påverkar underliggande data. Generellt sätt gör landets rrk ett fantastiskt arbete med administrationen inför fågelrapporten, men det finns såklart saker som behöver bli bättre. I samband med detta utskick vill vi i Nrk därför passa på att skicka med några punkter som är särskilt viktiga att tänka på:

1) Validera och markera för textpublicering

Det är mycket viktigt att samtliga fynd som ska publiceras enligt dokumentet som bifogas detta mail valideras. Om ovaliderade fynd publiceras finns en risk att materialets trovärdighet sjunker (detta gäller både för regionala publikationer och den nationella fågelrapporten). De fynd som ni godkänner måste även markeras för nationell publicering 2019. Om fynd inte markeras för nationell publicering så blir de inte synliga för de nationella skribenterna. Detta har hittills inneburit mycket extraarbete för Nrk redaktion och skribenter och för att undvika detta i framtiden vill vi vara tydliga med att endast fynd som markerats för nationell publicering kommer att tas med i Fågelåret.

2) Använd gärna bedömningsfynd

Funktionerna för “Bedöm högsta antal” och “Bedöm totalt antal” används generellt mycket sparsamt av landets rrk. Vi vill uppmuntra fler att använda dessa funktioner! Bedömningsfynd har många fördelar och kan t.ex användas för att ge en snabb och tydlig sammanställning över fyndbilden i ett rapportområde. (Genom att man efter att ha slagit samman alla fynd av en art, markerar samtliga fynd i ett visst område och väljer “Bedöm totalt antal”, så skapas ett fynd som sammanfattar hur många fynd som gjorts i området.) Detta är ofta mycket värdefullt för de nationella skribenterna och kan också vara bra för de regionala årsrapporterna (där det t.ex. kan användas för att sammanställa fyndbilder kommunvis eller liknande). Mer info om bedömningsfynd finns på s 15 i Artportalens valideringsmanual: <https://www.artportalen.se/Download/ValidationManual/6003698>

3) Lappsparvar i valideringsreglerna

Tidigare i höstas presenterades en notis på “Dagens natur” om att den skandinaviska lappsparvsstammen minskat kraftigt. I notisen noteras också att minskningen inte riktigt speglas i rrk:s hantering av lappsparvsfynd, då flera rapportkommitéer alls inte behandlar lappsparvar. Vi vill uppmuntra samtliga rrk att se över sina valideringsregler för lappsparv och överväga att i större utsträckning än förr validera och publicera lappsparvsfynd (åtminstone nedom Norra Norrland), för att säkerställa att artens utveckling följs upp på ett bra sätt.

Läs notisen om de skandinaviska lappsparvarna via länken:

<https://www.artdatabanken.se/arter-och-natur/Dagens-natur/skandinaviska-lappsparvsstammen-halverad-pa-12-ar/>

Det är också viktigt att uppgifterna i Artportalen är så korrekta de bara kan vara. Tänk bland annat på följande:

Slå ihop dubletter av samma fåglar för att undvika fel fyndsummer.

Kontrollera att kön, ålder etc. stämmer och kommer med.

Max tre rapportörer per fynd, där upptäckaren ska vara en av dessa om det framgått av rapporten.

Det är en stor fördel med rrk-kommentarer i fyndtexten. På så sätt ges möjligheter att analysera resultatet så att de speglar respektive arts uppträdande på bästa sätt. Slutligen är det viktigt att det för varje art markeras när den är "Färdig för publicering".

Behöver ni tekniskt stöd med arbetet i Artportalen kan ni kontakta följande personer:

Lennart Carlsson 0705-69 85 67 calidris@telia.com

Stefan Cherrug 0708-18 86 04 cherrug@bredband.net

Bertil Johansson 0730-75 53 00 bertil.johansson@gmail.com

Tidsplan

Tidsplanen för Fågelåret 2019 är att alla taxa enligt mallen ska vara färdigbehandlade (validerade, publicerade och kommenterade) av respektive rrk i Artportalen senast den 20 mars. Rrk som inte kan hålla deadline måste anmäla begränsning till x.y@z.w. Remisser kommer att gå ut efter sommaren när skribenternas texter är klara. FÅ-skribenterna kommer inte att invänta rrk som dras med betydande förseningar, utan obsar som hör till dessa rrk lämnas därefter.

Förkortningar och förtydliganden

"Alla" Alla fynd

"Häckningar" säkerställda och troliga häckningar enligt AP

"Häckningstid" säkerställda, troliga och möjliga häckningar enligt AP

"ssp." underart

"VF 1/2011" birdlife.se/1.0.1.0/1639/download_8463.php

"Västkusten" avser kuststräckan norr om Kullen i Skåne

Fynd och exemplar

För beräkning av antal fynd hänvisar vi till texten i "SOF. 2003. Sällsynta fåglar i Sverige. 2:a uppl. Stockholm. Breife, B., Hirschfeld, E., Kjellén, N. & Ullman, M."

"Efter artens eller rasens vetenskapliga namn följer en antalsuppgift. Om endast ett tal, exempelvis "(12)" anges, visar det antalet anträffade exemplar i Sverige till och med 1999. I vissa fall används formuleringar typ "(13 fynd av 18 ex)". Ett "fynd" utgörs oftast av en ensam fågel, men kan också användas då en flock om två eller flera fåglar har uppträtt tillsammans och det finns anledning förmoda att de anlät till platsen tillsammans. Detta innebär att flera individer av framför allt dagsträckande flockfåglar som vitvingad tärna, biätare och rosenstare, som regel förutsätts ha anlät

tillsammans och räknas som ett fynd. Däremot betraktas flera exemplar av nattsträckande småfåglar, som till exempel kungsfågelsångare, som flera fynd även om de rastar tillsammans.

En individ som återkommer år efter år till samma lokal utgör endast ett fynd. Exempel på detta utgör den större turturduva som sågs i Mörbylånga 1985-1994 och den äldre kejsarörn som sträckte i Falsterbo flertalet höstar mellan 1986 och 1992. På samma sätt utgör en individ som ses i två olika landskap, till exempel sumpvipan 1997, endast ett fynd i Sverige (men givetvis är den dessutom ett fynd i vardera av de inblandade landskapen). Om flera ensamt sträckande mindre liror passerar Getterön under samma dag räknas varje individ som ett fynd.

Det är endast intressant att skilja på ”fynd” och exemplar när antalet anträffade individer är få och när fynd av mer än en fågel utgör en väsentlig andel av totalantalet. För till exempel vitnäbbad islom och dvärgsparv, där flera hundra exemplar setts och det sällan inträffat att två eller flera individer uppträtt tillsammans, säger totalsiffran tillräckligt. Här känns det inte meningsfullt att laborera med den omständligare formuleringen med fynd och exemplar.

Många gånger tvingas man göra en mer eller mindre välgrundad gissning beträffande antalet iakttagna fåglar. Det gäller i första hand när olika observationer görs på närliggande lokaler med kort tidsintervall. En komplicerad art är till exempel ägretthägern. Här har vi som regel följt raritetkommitténs respektive regionala rapportkommitténs bedömningar av hur många individer som varit inblandade. I något enstaka fall har vi gjort egna bedömningar. Om det i ursprungsrapporten av en art angivits ”5-6 ex.” har vi konsekvent räknat det som fem exemplar om inget direkt gör det mer troligt att den högre siffran är riktig.”

Följande arter ska vara färdigbehandlade i Artportalen:

Om fynd finns som anses av värde för publicering nationellt, men som inte faller inom mallens ramar, markeras dessa för ”nationell publicering”. Det kan gälla fynd utanför artens normala utbredningsområde, ovanliga häckningar etc. Som tumregel kan alla fynd av taxa med färre än 10 fynd eller 10 häckningar för aktuellt landskap vara lämpligt. Skriv då i fyndtexten vad som gör fyndet speciellt, t. ex. om det är fjärde fyndet eller den tredje häckningen i landskapet.

Kategorier A, B, C

Prutgås, ssp. <i>nigricans</i>	Alla
Prutgås, ssp. <i>hrota</i>	Alla
Röd Halsad gås	Alla
Vitkindad gås	Häckningar. Rastande flockar $\geq 10\ 000$ ex.
Sädgås	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Sädgås, ssp. <i>rossicus</i>	Rastande flockar ≥ 500 ex.
Spetsbergsgås	Rastande och sträckande flockar ≥ 200 ex.
Fjällgås	Alla
Mindre sångsvan	Rastande flockar ≥ 100 ex.
Sångsvan	Rastande flockar ≥ 500 ex.
Nilgås	Alla

Rostand	Alla
Årta	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Skedand	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet. (ej Sk)
Snatterand	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Amerikansk bläsand	Alla
Stjärtand	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Amerikansk kricka	Alla
Rödhuvas dykand	Alla
Brunand	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet. Rastande flockar ≥ 200 ex.
Vitögdd dykand	Alla
Ringand	Alla
Bergand	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Alförrädare	Alla
Praktejder	Alla
Vitnackad svärta	Alla hanar - Rk granskar honfärgade fåglar
Svärta	Häckningar i Götaland och Svealand. Rastande flockar ≥ 300 ex.
Alfågel	Rastande flockar $\geq 3\ 000$ ex.
Salskrake	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet. Rastande flockar ≥ 100 ex.
Amerikansk kopparand	Alla
Vaktel	Alla
Svartnäbbad islom	Alla
Vitnäbbad islom	Alla
Stormsvala	Alla
Klykstjärtad stormsvala	Alla
Stormfågel	Alla (ej västkusten)
Grålira	Alla (västkusten endast antal ex/månad)
Mindre lira	Alla
Smådopping	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Gråhakedopping	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.

Svarthakedopping	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Svarthalsad dopping	Alla
Svart stork	Alla
Vit stork	Alla
Bronsibis	Alla
Skedstork	Alla
Rördrom	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet. Alla i Norrland.
Natthäger	Alla
Ägretthäger	Bedömning av antal i alla landskap – testar ett år till.
Silkeshäger	Alla
Havssula	Alla (ej Västkusten)
Toppskarv	Alla (Västkusten endast häckningstid, ≥25 ex.)
Storskarv	Häckningar, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Ormörn	Alla
Mindre skrikörn	Alla
Större skrikörn	Alla
Kungsörn	Häckningstid
Blå kärrhök	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Stäpphök	Alla
Ängshök	Häckningstid, samt alla i Dlr och Norrland.
Röd glada	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet. Alla i Norrland.
Brun glada	Alla
Havsörn landskapet.	Häckningar, alternativt uppskattning av beståndet i
Kornknarr	Alla
Mindre sumphöna	Alla
Småfläckig sumphöna	Alla
Tjockfot	Alla
Styltlöpare	Alla
Skärfläcka	Häckningar, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.

Ljungpipare	Häckningar i Götaland.
Svartbent strandpipare	Alla
Fjällpipare	Häckningar, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet. Rastande flockar vår ≥ 20 ex., rastande flockar höst ≥ 10 ex.
Myrspov	Häckningstid
Rödspov	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Rödspov, ssp. <i>islandica</i>	Alla
Roskarl	Häckningar
Brushane	Häckningar i Götaland och Svealand
Myrsnäppa	Häckningar utanför fjällen. Rastande flockar ≥ 20 ex.
Mosnäppa	Häckningar längs Norrlandskusten
Kärrensäppa, ssp. <i>schinzii</i>	Alla (Sk, HI, Öl endast häckningar)
Skärnsäppa	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Småsnäppa	Häckningstid
Prärielöpare	Alla
Tuvsnäppa	Alla
Dvärgbeckasin	Häckningstid i Götaland och Svealand
Dubbelbeckasin	Alla
Tereksnäppa	Alla
Brednäbbad simsnäppa	Alla
Rödbena, ssp. <i>robusta</i>	Alla
Dammsnäppa	Alla
Grönbena	Häckningar i Götaland
Tretåig mås	Alla (västkusten endast häckningar)
Tärnmås	Alla
Dvärgmås	Häckningar
Svarthuvad mås	Alla
Vittrut	Alla
Vitvingad trut	Alla (dock ej ssp. <i>kumlieni</i> som granskas av Rk)
Kaspisk trut	Alla (Sk, BI, Öl, Gtl endast uppskattning av antal fynd)
Medelhavstrut	Alla

Silltrut, ssp. *Fuscus* Bedömningsfynd av häckande populationer önskas per kommun alt. landskap.

Skräntärna	Häckningar. Rastande flockar ≥ 25 ex.
Kentsk tärna	Häckningar
Småtärna	Häckningar
Vitvingad tärna	Alla
Svarttärna	Häckningar
Storlabb	Alla (västkusten endast antal ex/månad)
Bredstjärtad labb	Alla
Kustlabb	Häckningar
Fjällabb	Alla utanför fjällen
Alkekung	Alla
Sillgrissla	Häckningar
Lunnefågel	Alla
Turturduva	Alla
Fjälluggla	Alla
Berguv	Häckningstid
Kattuggla	Alla från Mpd och norrut
Slaguggla	Alla i Götaland
Lappuggla	Alla
Hökuggla	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Jorduggla	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Nattskärre	Alla norr om Dlr-Hls.
Alpseglare	Alla
Blåkråka	Alla
Kungsfiskare	Häckningar, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Biätare	Alla
Härfågel	Alla
Tretåig hackspett	Häckningar i Götaland och Svealand (ej Dlr)
Vitryggig hackspett	Alla
Gröngöling	Alla i Hjd, Jmt, Mpd, Ång, Vb, Nb och Lappland
Gråspett	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.

Aftonfalk	Alla
Stenfalk	Häckningar utanför Lappland
Jaktfalk	Alla
Pilgrimsfalk	Häckningar, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Svartpannad törnskata	Alla
Varfågel	Häckningstid i Götaland
Sommargylling	Alla
Råka	Häckningar (ej Sk)
Kråka, ssp. <i>corone</i>	Alla
Lappmes	Alla (ej Nb och Lappland)
Pungmes	Alla
Skäggmes	Häckningstid
Tofslärka	Alla
Berglärka	Alla
Kortttålräka	Alla
Rostgumpsvåla	Alla
Kontinental stjärtmes, <i>europaeus</i> överensstämmer"	Alla med karaktärer som "huvudsakligen
Gransångare, ssp. <i>tristis</i>	Alla, se även VF 1/2011
Brunsångare	Alla
Videsångare	Alla
Kungsfågelsångare	Alla
Tajgasångare	Alla
Nordsångare	Alla
Lundsångare	Alla
Trastsångare	Alla
Busksångare	Alla
Flodsångare	Alla
Vassångare	Alla
Höksångare	Alla (Öl, Gtl endast häckningar)
Brandkronad kungsfågel	Alla men landskapsvisa analyser/bedömningsfynd för population i Sk, Bl, Öl, Hl.

Nötväcka, ssp. <i>asiatica</i>	Alla
Trädgårdsträdkrypare	Alla Sk, övriga landskap Rk
Rosenstare	Alla
Tajgablåstjärt	Alla
Halsbandsflugsnappare	Alla (ej Öl, Gtl)
Mindre flugsnappare	Häckningstid
Svart rödstjärt	Häckningstid
Svarthakad buskskvätta	Alla
Citronärla	Alla
Forsärla häckningstid i Norrland.	Landskapsvisa summeringar av häckningar resp. fynd under
Sädesärla, ssp. <i>yarrellii</i>	Alla
Större piplärka	Alla
Fältpiplärka	Alla
Rödstrupig piplärka	Häckningar
Vattenpiplärka	Alla
Tallbit	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Vinterhämppling	Häckningstid
Bändelkorsnäbb	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Gulhämppling	Alla
Kornsparv	Alla
Ortolansparv	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet.
Dvärgsparv	Alla
Videsparv	Häckningstid, alternativt uppskattning av beståndet i landskapet. Alla i Götaland och Svealand.

Kategori D

Snögås Alla, ange även färgmorf

Kategori E

Se sid 36–37 i "Förteckning över Sveriges fågeltaxa", uppdaterad 2018-02-20:

<http://contentbirdlife.lindmarkpartner.se/wp-content/uploads/2018/06/Svenska-f%C3%A5geltaxa-180220-2.pdf>

Tänk även på följande:

1. Rättningar och kompletteringar från tidigare år görs även det i Artportalen. Det är viktigt att uppgifterna i Artportalen är korrekta eftersom det är vårt gemensamma arkiv för fågelobservationer. Meddela om vilka ändringar och kompletteringar som görs genom att skicka e-post till nrk@birdlife.se.

2. Meddela när ni är klara med ert arbete i Artportalen till nrk@birdlife.se. Det går bra om det kommer kompletteringar senare, men ange gärna vad det är som fattas och vad som kommer senare så att vi vet när allt material är inne.

Gör gärna en sista genomgång i Artportalens administration-del och kolla så att arter med internationellt intresse verkligen har text som är färdigmarkerad (För publicering) och/eller fynd med "nationell flaggning". Risker finns annars att delar inte görs synliga vid den nationella sammanställningen. Hör gärna av er om det är något ni undrar över.

Med hopp om ett gott samarbete kring Sveriges fågelrapportering också i år!

Fredrik Friberg

Sammanställande för Nrk och redaktör för kommande årsrapport för 2018

Övriga i Nrk är: Magnus Elfving, Johan Jensen, Andreas Livbom, Johan Nilsson, Peter Nilsson, Johan Svedholm och Per Undeland.